

Een sterk Europees beleid ter ondersteuning van het midden- en kleinbedrijf (mkb) en ondernemers 2015-2020

Openbare raadpleging over de "Small Business Act" (SBA)

1. INLEIDING

De Europese Commissie organiseert deze openbare raadpleging om feedback en ideeën te verzamelen over hoe de "Small Business Act" voor Europa¹ moet worden herzien om een sterk Europees beleid ter ondersteuning van het midden- en kleinbedrijf (mkb) en ondernemers 2015-2020 voort te zetten.

De structuur van dit raadplegingsdocument is gebaseerd op recente voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd door het netwerk van mkb-gezanten² en houdt rekening met de in september 2013 tijdens de Raad (Concurrentievermogen) gehouden beleidsdiscussie aangaande toekomstig mkb-beleid. Er bestaat een brede consensus over de noodzaak de SBA te behouden en verder te ontwikkelen als het beleidsinstrument van de Commissie ter bevordering van het mkb en het ondernemerschap 2015-2020. De vier prioriteitsgebieden van de SBA: het mkb gemakkelijker toegang tot financiering en tot markten verschaffen, administratieve lasten verlichten en ondernemerschap bevorderen zullen de komende jaren prioriteiten blijven. Bovendien vormt nu, op initiatief van de mkb-gezanten, de noodzaak om het tekort aan vakmensen aan te pakken een vijfde prioriteit.

Dit document biedt een kort overzicht van de SBA en de tot dusver behaalde resultaten. In de punten 4.1 tot en met 4.4 wordt een beknopte samenvatting van lopende initiatieven binnen de vijf prioriteitsgebieden weergegeven en worden nieuwe initiatieven voorgelegd die in de tekstkaders uiteengezet worden. De Commissie ontvangt graag feedback op deze initiatieven via een online vragenlijst die aan de raadpleging is toegevoegd.

2. WAT HOUDT DE "SMALL BUSINESS ACT VOOR EUROPA" IN?

De "Small Business Act voor Europa", aangenomen in 2008 en herzien in 2011, weerspiegelt de politieke wil van de Commissie om de centrale rol van mkb's in de Europese economie te erkennen. De ongeveer 21 miljoen mkb's zorgen samen voor 58 % van de bruto toegevoegde waarde, bieden 87 miljoen mensen werk en staan

¹ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/small-business-act/index_en.htm

² http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/small-business-act/sme-envoy/index_en.htm

voor 85 % van de netto schepping van nieuwe arbeidsplaatsen. Mkb's spelen bovendien een centrale rol in de algemene hervormingsstrategie van de Commissie, Europa 2020³, en haar vlaggenschipinitiatieven, met name op het gebied van industrieel beleid⁴.

De SBA voorziet in een uitvoerig beleidsprogramma met specifieke acties op tien gebieden met de doelstellingen ondernemerschap te bevorderen, het principe "think small first" in beleidsvorming toe te passen en om de groei van mkb's te bevorderen door ze te helpen met het aanpakken van de overige problemen die hun ontwikkeling belemmeren. De herziening van de SBA in 2011 verlegde de focus naar acties die mkb's naar verwachting zullen helpen de crisis het hoofd te bieden: betere toegang tot financiering, minder bureaucratie, betere toegang tot markten en bevordering van ondernemerschap.

3. WAT HEBBEN WE TOT DUSVER BEREIKT?

De Commissie houdt toezicht op de tenuitvoerlegging van de SBA in de lidstaten met behulp van een jaarverslag en landenspecifieke informatiebladen⁵ waarin zowel vooruitgang als tekortkomingen besproken worden. Lidstaten hebben in de afgelopen drie jaar ongeveer 2 400 maatregelen genomen om de randvoorwaarden en de operationele omgeving van mkb's te verbeteren. Maatregelen om zowel ondernemerschap als een snel reagerende overheid te bevorderen, staan centraal bij de inspanningen van lidstaten om het ondernemingsklimaat te verbeteren. Er moet in de EU meer ondernomen worden om een herstart te vergemakkelijken en gefailleerde ondernemers een tweede kans te geven. Ook werd door de SBA de uitwisseling van goede praktijken gestimuleerd en de samenwerking met belanghebbenden versterkt.

De Commissie heeft zich gericht op het snel uitvoeren van de acties in de vier prioriteitsgebieden van de SBA. Voorbeelden van behaalde resultaten:

- Mkb's zijn nu volledig geïntegreerd in het programma voor gezonde en resultaatgerichte regelgeving (REFIT) van de Commissie⁶, die zich daadwerkelijk inzet om de wet- en regelgeving simpel, duidelijk, stabiel en voorspelbaar te maken.

³ http://ec.europa.eu/europe2020/index_en.htm

⁴ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/industrial-competitiveness/industrial-policy/index_en.htm

⁵ Overzicht van de prestaties van het mkb: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/index_en.htm

⁶ http://ec.europa.eu/smart-regulation/refit/index_en.htm

- De diverse initiatieven ondernomen in samenwerking met de Europese Investeringsbank (EIB) en de lidstaten hebben de mkb's geholpen om toegang te krijgen tot financiering onder moeilijke economische omstandigheden.
- Het Enterprise Europe Network (EEN) heeft een cruciale rol gespeeld door bedrijven te voorzien van de benodigde informatie over de interne markt om hun toegang tot zakelijke mogelijkheden in andere EU-landen en daarbuiten te vergemakkelijken. Het EEN speelde ook een belangrijke rol in het organiseren van b2b-evenementen als onderdeel van de groeimissies⁷, waaraan ongeveer 4 500 bedrijven meededen.
- Er zijn een aantal clusteractiviteiten verwezenlijkt om de internationalisatie van mkb, "excellence in cluster management" en het onderzoeken van de rol van clusters ter ondersteuning van opkomende industrieën in de EU te bevorderen.
- Acties ter bevordering van een ondernemerscultuur en -mentaliteit zijn geïntensiveerd in een toegewijd Actieplan ondernemerschap 2020⁸. Het initiatief "Erasmus for Young Entrepreneurs"⁹ heeft ondernemerschap, innovatie en internationalisatie onder nieuwe ondernemers bevorderd.
- Diverse communicatieactiviteiten, waaronder de Europese mkb-week, de Europese ondernemingsprijzen (European Enterprise Promotion Awards) en filmpjes van Business Planet zorgden voor verspreiding van informatie over ondernemerschap waarbij succesverhalen werden gepresenteerd en beloond.
- Tot slot hebben de 28 nationale mkb-gezanten, een toenemend aantal regionale mkb-gezanten en Europese ondernemersorganisaties de uitvoering van de SBA en het verspreiden van goede praktijken versneld.

4. HET MKB-BELEID IN DE HOOGSTE VERSNELLING

De SBA is een effectief beleidsmiddel gebleken om een beter ondernemingsklimaat voor mkb's te bevorderen. Uit een analyse van de landenspecifieke informatiebladen over de SBA blijkt echter dat de wetgeving in een aanzienlijk aantal lidstaten nog niet volledig ten uitvoer is gelegd. Bovendien moet de SBA worden herzien en afgestemd op het creëren van meer groeimogelijkheden voor Europese mkb's.

⁷ http://ec.europa.eu/enterprise/initiatives/mission-growth/missions-for-growth/index_en.htm

⁸ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/entrepreneurship-2020/index_en.htm

⁹ <http://www.erasmus-entrepreneurs.eu/>

Europese mkb's zijn de belangrijkste bron van nieuwe banen. Ze kunnen echter alleen nieuwe banen creëren als ze groeien. Daarvoor hebben ze de juiste vaardigheden, relevante ondersteuning en een gunstig ondernemersklimaat nodig om te kunnen innoveren en globaal succesvol te worden. Daarom **is de ondersteuning van groei de algemene drijfveer voor de nieuwe SBA.**

De Commissie heeft reeds de eerste stappen ondernomen om deze uitdagingen aan te pakken binnen het nieuwe meerjarig financieel kader (MFK) voor de periode 2014-2020:

- Het programma voor het concurrentievermogen van ondernemingen en voor kleine en middelgrote ondernemingen (COSME)¹⁰ heeft een budget van 2,3 miljard EUR toegewezen aan mkb's verdeeld over de zeven jaar.
- Het nieuwe onderzoeks- en innovatieprogramma, Horizon 2020¹¹, zal het budget voor mkb-innovatie aanzienlijk verhogen tot bijna 9 miljard euro. Vooral het nieuwe mkb-instrument zal een aanzienlijk aantal Europese mkb's ondersteunen om nieuwe producten en diensten op de markt te brengen
- Een aanzienlijk deel van de Europese structuur- en investeringsfondsen (ESIF)¹² is bestemd voor mkb's en aan de SBA gekoppelde innovatie.

4.1. Administratieve lasten verlichten

Bedrijven die voldoen aan de criteria zoals uiteengezet in de aanbeveling van de Commissie wat betreft de definitie¹³ van het mkb komen in aanmerking voor ondersteuning via een van de vele Europese ondersteuningsprogramma's. Mogelijk kunnen zij ook profiteren van uitzonderingen, lichtere eisen of verminderde administratieve nalevingskosten wat EU-voorschriften betreft.

Mkb's verschillen niet alleen in omvang. De Europese mkb-sector omvat een breed scala aan verschillende bedrijven, zoals vrije beroepen, ambachtelijke bedrijven, familiebedrijven, ondernemingen in een sociale economie, coöperaties, eenmansbedrijven. Hun behoeften zouden beter moeten worden geïntegreerd in beleidsacties en EU-programma's, waaronder ook vereenvoudiging en vermindering van lasten.

Het principe "think small first" wordt steeds vaker toegepast om ervoor te zorgen dat wetgeving en administratieve procedures evenredig en eenvoudiger toe te passen

¹⁰ http://ec.europa.eu/enterprise/initiatives/cosme/index_en.htm

¹¹ <http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en>

¹² http://ec.europa.eu/regional_policy/what/future/index_en.cfm

¹³ <http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/sme-definition/>

zijn voor mkb's. De gemiddelde tijd en kosten voor het opzetten van een bedrijf zijn teruggedrongen van negen naar vijf dagen en van 463 euro naar 372 euro. De benodigde tijd en kosten voor het verkrijgen van alle vergunningen voor het starten van commerciële activiteiten blijven in een aantal lidstaten echter zeer hoog. Overheidsinstellingen houden geleidelijk meer rekening met de behoeften van mkb's door meer gebruik van e-overheidsoplossingen, onder andere bij openbare aanbestedingen.

De groei van mkb's wordt in sommige gevallen belemmerd door meer belastende nationale wetgeving zoals de toepassing van striktere socialezekerheidsregelingen, belastingen en vakbondswetgeving wanneer een bepaald aantal werknemers of een bepaald peil van omzet is bereikt. De Commissie en lidstaten moeten deze knelpunten identificeren en aanpakken.

De Commissie heeft actie ondernomen om de dialoog met mkb's te versterken. De openbare raadpleging TOP 10¹⁴ in 2012 bood directe feedback van mkb's en hun vertegenwoordigende organisaties over de onderdelen van de Europese wetgeving die als bijzonder belastend worden beschouwd. Het vervolg van de resultaten is volledig geïntegreerd in het programma voor gezonde en resultaatgerichte regelgeving (REFIT).

De Commissie zal doorgaan met:

- Het bevorderen van de toepassing van het principe "think small first" op wetgevings- en administratieprocedures die invloed hebben op mkb's en op de "mkb-toets" bij effectbeoordelingen. Tegen het einde van 2016 zouden alle lidstaten een "mkb-toets" of een soortgelijke toets moeten toepassen bij hun effectbeoordelingsprocedure.
- Het bevorderen van mkb-vriendelijke initiatieven van overheidsinstellingen, waaronder versimpelde belastingregels en het "only once"-beginsel waardoor overheidsinstellingen en bestuursorganen ervan moeten afzien informatie op te vragen die al eerder aan hen beschikbaar was gesteld in het kader van andere procedures.

De Commissie stelt voor om:

➤ Een **EU-verordening** aan te nemen **aangaande vereenvoudiging van regelgeving** waardoor het mogelijk wordt voor maximaal 100 euro en binnen drie dagen een bedrijf te starten en de benodigde vergunningen binnen een maand te

¹⁴ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/public-consultation-new/index_en.htm

verkrijgen, waardoor de "mkb-toets" of een soortgelijk systeem in alle lidstaten verplicht wordt gesteld, en waardoor **ondernemers die bankroet zijn gegaan zich binnen maximaal drie jaar van hun schulden kunnen bevrijden.**

- **Een EU-brede campagne** op te starten om **de bureaucratie voor mkb's te verminderen.**
- De mogelijkheden te onderzoeken om transactiekosten/-vergoedingen voor mkb's te verlagen teneinde de toegang tot **industriële en intellectueel eigendom** te vergemakkelijken.
- De **raadpleging van het mkb en zijn vertegenwoordigende organisaties** te versterken om informatie te verzamelen over belastende wetgeving met een focus op uitvoeringsprocedures en om ervoor te zorgen dat er rekening wordt gehouden met de belangen van de mkb's in een zeer vroeg stadium van Europese en nationale beleidsvorming.
- Lidstaten aan te moedigen **vereenvoudigde belastingregelingen** voor nieuwe bedrijven tijdens de ontwikkelingsfase in te voeren, met het doel de administratieve last te verlagen en het opstartproces te versnellen.
- Knelpunten in nationale wetgeving die de groei van mkb's belemmeren vast te stellen en aan te pakken.

4.2. Toegang tot financiering

Mkb's worden geconfronteerd met aanzienlijke problemen bij het verkrijgen van de financiering die zij nodig hebben om te starten, te groeien en te innoveren. De Commissie heeft een aantal programma's aangenomen om financiering met vreemd en eigen vermogen voor mkb's beschikbaar te stellen. De mkb's zijn vaak echter niet op de hoogte van dergelijke EU-programma's. Daarom is het belangrijk om voor voldoende publiciteit te zorgen.

Er is tevens de noodzaak om de effectiviteit van nationale en regionale initiatieven te verhogen teneinde de toegang tot financiering voor mkb's te vergemakkelijken. Het versterken van het toezicht op de mkb-kredietverleningsmarkt zal zorgen voor betere en meer op bewijs gebaseerde beleidsvorming. Met name een intensievere dialoog met banken en andere financiële instellingen over nieuwe benaderingen inzake meer transparantie met betrekking tot de beslissingen van banken om al dan niet krediet te verlenen, zou kunnen leiden tot het deblokkeren of vergemakkelijken van mkb-financiering, ondersteund door intensievere kredietbemiddelingsactiviteiten.

Verder zal de volledige en effectieve toepassing door de lidstaten van de richtlijn betreffende de bestrijding van betalingsachterstanden bij handelstransacties¹⁵ bijdragen tot een versterking van groei en concurrentievermogen.

De Commissie zal:

- een **snelle, brede en efficiënte inzet van nieuwe financiële instrumenten** garanderen in de vorm van garantie- en kapitaalfaciliteiten voor de periode 2014-2020 (COSME, Horizon 2020, structuur- en investeringsfondsen, Creatief Europa en het Europees programma voor werkgelegenheid en sociale innovatie)¹⁶;
- de bevordering van Europese financiële instrumenten versterken door middel van het **online-portaal over de toegang tot financiering**¹⁷, 600 kantoren door heel Europa van het Enterprise Europe Network, promotie-activiteiten met nationale financiële tussenpersonen, en **specifieke evenementen** in alle lidstaten;
- belanghebbenden van mkb's betrekken bij de controle van de uitvoering van de **richtlijn betreffende de bestrijding van betalingsachterstanden** in de lidstaten en, indien nodig, overige problemen helpen vast te stellen;
- de **controle van het beleid van lidstaten** aangaande de toegang tot financiering van mkb's verbeteren en de **beste praktijken** betreffende financiering van het mkb verder **verspreiden** om het gebruik ervan te doen verhogen, met speciale aandacht voor de landen die kampen met de grootste problemen;
- doorgaan met het zorgvuldig afstemmen van **wetsvoorstellen** om ervoor te zorgen dat mkb's ongehinderd toegang hebben tot financiering;
- **technische samenwerking** met ondernemersorganisaties, organisaties uit de financiële sector, lidstaten en de EIB verbeteren, om zowel de **analytische als pragmatische kaders voor kredietverleningen aan het mkb** te versterken.

¹⁵ Richtlijn 2011/07/EU

¹⁶ De leninggarantiefaciliteit onder COSME streeft ernaar tegen 2020 een financiering van tussen de 14,3 en 21,5 miljard EUR (hefboomratio 1:20-30) beschikbaar te stellen voor 220 000 à 330 000 bedrijven. De eigenvermogensfaciliteit voor groei in het kader van COSME streeft ernaar tegen 2020 tussen de 2,6 en 3,9 miljard EUR aan durfkapitaalinvesteringen beschikbaar te stellen (hefboomratio voor FSIM 1:4 - 1:6).

¹⁷ www.access2finance.eu

De Commissie stelt voor om:

- **De risicokapitaalmarkt in Europa** te versterken met als doel het terughalen op de markt van particuliere institutionele investeerders en daarmee tegen 2020 het gewicht van particuliere investeerders in de beleggingscategorie te vergroten, ook door passende wetgeving (gedelegeerde handelingen van de Solvency II-richtlijn).
- **Alle fondsen die aan de financiële instrumenten onder COSME toegekend zijn beschikbaar te stellen** zodat ten minste 220 000 mkb's in Europa kunnen profiteren van betere toegang tot financiering via de door de EU ondersteunde risicokapitaalfondsen, garanties en contragaranties.
- **Alternatieve financieringsbronnen** te ontwikkelen in samenwerking met de Europese Investeringsbank in de richting die is voorgesteld in de mededeling over de langetermijnfinanciering van de Europese economie¹⁸, met name door:
 - Het wegnemen van belemmeringen voor crowdfunding en bewustmaking inzake de daaraan verbonden risico's en voordelen, en hoe met name mkb's die moeite hebben om traditionele financiering te verkrijgen, er toegang toe kunnen krijgen, door het opstellen van informatiegidsen en het verzorgen van speciale evenementen/workshops en door het European Crowdfunding Stakeholder Forum¹⁹.
 - Het verder ontwikkelen en verspreiden van "mezzaninefinanciering" als een alternatieve financieringsbron, door het uitwisselen van beste praktijken en het oprichten van een specifiek discussieforum.
 - Het verspreiden van goede praktijken over aanbodketenfinanciering als een unieke financieringsbron door geschikte bewustmakingsactiviteiten. Aanbodketenfinanciering kan de liquiditeit van mkb's verhogen door gebruik te maken van de kredietwaardigheid van grote bedrijven in hun productieketen.
- De heropleving van de **Europese securitisatiemarkten** te bevorderen via geschikte wetgeving (gedelegeerde handelingen van de Solvency II-richtlijn en de verordening kapitaaleisen).
- **De samenwerking met financiële instellingen**, zoals banken, **te versterken** om bekendheid te geven aan Europese financiële instrumenten voor mkb's en ter

¹⁸ COM(2014) 168.

¹⁹ COM(2014) 172.

aanmoediging van het leveren van betere feedback aan consumenten wiens kredietaanvragen zijn afgewezen, door de ondertekening van overeenkomsten met Europese en nationale verenigingen van financiële instellingen.

4.3. Toegang tot de markt voor mkb's bevorderen

De Commissie zal haar acties intensiveren om mkb's volledig te laten profiteren van de kansen op zowel de interne markt als de markten van derde landen, waardoor een duidelijk geografisch bereik van de acties van de Commissie in nauwe samenwerking met de Europese dienst voor extern optreden (EEAS) wordt verzekerd.

4.3.1. Binnen de Europese interne markt

Het Enterprise Europe Network (EEN) is het belangrijkste instrument van de Commissie om mkb's te helpen hun concurrentievermogen op de interne markt en daarbuiten te verhogen door middel van de diensten van de 600 EEN-lidorganisaties.

De Commissie zal doorgaan met:

- Het promoten van de toegang van mkb's tot de interne markt, bijvoorbeeld door lidstaten aan te moedigen om het éénloketsysteem (dienstenrichtlijn)²⁰ te verbeteren, door het bevorderen van de toegang van mkb's tot openbare aanbestedingen en door het voltooiën van de digitale gemeenschappelijke markt.
- Het verder ontwikkelen van het Uw Europa-portaal²¹ in samenwerking met lidstaten om mkb's eenvoudig toegang te geven tot meertalige praktische informatie over EU-regels en de toepassing daarvan in individuele lidstaten.
- Het ondersteunen van Europese mkb's om hun grondstoffenefficiëntie op een kosteneffectieve manier te verbeteren, om hun producten via efficiënte technologie-overdracht te commercialiseren en om zakenpartners te vinden, en om nieuwe vaardigheden en kennis te verwerven als deel van het Groene Actieplan voor mkb's.
- Het vergemakkelijken van de deelname van mkb's aan het initiatief voor sleuteltechnologieën (ST's)²² in de EU door een overzicht van ST-

²⁰ Het éénloketsysteem bestaat uit online e-overheidsportalen die ondernemers in staat stellen meer informatie te vinden over regels, voorschriften en formaliteiten die van toepassing zijn op serviceactiviteiten in andere lidstaten en om de administratieve procedures online af te handelen.

²¹ <http://europa.eu/youreurope/>

²² http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/ict/key_technologies/index_en.htm

dienstenplatforms en hun specifieke kenmerken samen te stellen die via een webportaal aan mkb's beschikbaar zullen worden gesteld.

- Het versterken van clustersamenwerking binnen Europa om mkb's aan te moedigen om in clusters deel te nemen aan transnationale samenwerking en te integreren in Europese waardeketens door het organiseren van Europese bemiddelingsevenementen voor clusters.

De Commissie stelt voor om:

- Het **EEN** aanzienlijk te **verbeteren** door het ontwikkelen van lokale samenwerking met mkb-belanghebbenden in de regio en door nieuwe diensten aan te bieden om effectieve business matchmaking, technologie-overdracht en innovatiemanagement te garanderen voor de begunstigen van het mkb-instrument. Het Netwerk zal diensten aanbieden met een jaarlijkse doelstelling van 500 000 mkb's tegen 2020.
- Het opzetten van een **Europees kenniscentrum inzake hulpbronnefficiëntie** om mkb's te voorzien van praktische informatie, advies en ondersteuning over hoe ze hun hulpbronnefficiëntie kunnen verbeteren. Het Centrum en zijn partners zouden samen 80 % van de Europese economie moeten beslaan.
- Het bijstaan van ongeveer 100 minder ontwikkelde clusterorganisaties om aangepaste ondersteunende **diensten** te helpen ontwikkelen **voor mkb-klanten, waaronder toegang tot markten** door twinningactiviteiten met gevorderde clusterorganisaties tegen 2020.

4.3.2 Buiten de grenzen van de EU

Het betreden van markten van derde landen is aanzienlijk moeilijker voor mkb's dan voor grote bedrijven. Momenteel exporteert slechts ongeveer 9,7 % van de mkb's in de industriële sector naar landen buiten de EU. Over het algemeen zijn exporterende mkb's concurrerder, aangezien ze vaak ook productiever en innovatiever zijn en over hoog ontwikkelde vaardigheden beschikken.

Bedrijven in de middenklasse²³, d.w.z. bedrijven met meer dan 250 werknemers die buiten de mkb-definitie vallen, zijn belangrijk voor de Europese economie, met name vanwege hun vermogen tot innovatie en het scheppen van werkgelegenheid. De Commissie stelt voor om de behoefte aan specifieke beleidsmaatregelen te verkennen voor deze bedrijven, die het potentieel hebben om op markten buiten de EU actief te worden.

²³ Ook wel „bedrijven uit de middenklasse”, „midcaps” of „middelgrote bedrijven” genoemd.

De Commissie zal de huidige initiatieven ter ondersteuning van de globalisering van mkb's voortzetten, zoals:

- Europese mkb's voorzien van eenvoudig toegankelijke en adequate informatie over het uitbreiden van zakelijke activiteiten buiten de EU via het portaal voor de internationalisering van mkb's²⁴ en het voortdurend actualiseren daarvan.
- Onderhandelingen aanknopen betreffende een specifiek hoofdstuk voor mkb's binnen het kader van een trans-Atlantisch handels- en investeringspartnerschap (TTIP).
- Het systematisch promoten van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) met als doel de concurrentiekracht van het "merk EU" op de wereldmarkt te verbeteren.
- Het versterken van European Strategic Cluster Partnerships onder clusterorganisaties om gezamenlijke acties op te zetten die samenwerking, internationalisatie en de groei van de aangesloten mkb's ondersteunen.

De Commissie stelt voor om:

- Een **geïntegreerde commissiestrategie over de internationalisering van mkb's** te ontwikkelen met als doel tegen 2020 het aandeel van mkb's met toegang tot markten van derde landen te verhogen tot 20 %.
- Als onderdeel van deze strategie stelt de Commissie voor om:
 - toegevoegde waarde te bieden en de bijstand op nationaal en regionaal niveau aan te vullen met een duidelijk afgebakend geografisch actiegebied;
 - sterkere banden te stimuleren tussen diverse Europese ondersteuningsprogramma's en -initiatieven, waaronder betere positionering van de EEN-diensten in derde landen, maatoplossingen voor Europese mkb's, meer interactie tussen de Europese IER-Helpdesk, Europese mkb-centra, Europese initiatieven voor de internationalisering van clusters en MVO-initiatieven;
 - promotiecampagnes te lanceren om succesvolle Europese mkb's op globale markten te presenteren en om mkb's meer bewust te maken van initiatieven met EU-financiering gericht op het verbeteren van de toegang

²⁴ <https://webgate.ec.europa.eu/smeip/>

van Europese bedrijven tot markten van derde landen;

- directe steun aan mkb's te stimuleren voor internationalisering via groeimissies en internationale clustersamenwerking.
- een mkb-vriendelijker internationaal klimaat te ondersteunen door het tot stand brengen en opvolgen van mkb-dialogen met overheidsdiensten van belangrijke handelspartners van de EU.

➤ De mogelijkheid onderzoeken van het creëren van **gerichte beleidsmaatregelen voor bedrijven uit de middenklasse**, bijvoorbeeld om hun globalisering te ondersteunen.

4.4. Het potentieel voor ondernemerschap en innovatie de kans geven te groeien

Inspanningen ter bevordering van ondernemerschap, een ondernemerscultuur en –mentaliteit, alsook het verbeteren van de randvoorwaarden voor mkb's zullen doorgaan, zoals uiteengezet in het Actieplan Ondernemerschap 2020.

De Commissie gaat door met:

- prioriteit te geven aan het bieden van tweede kansen aan eerlijke ondernemers, waaronder het initiatief van de Commissie betreffende faillissement en insolventie.
- maatregelen te stimuleren voor jonge ondernemers, vrouwelijke ondernemers en oudere ondernemers (training, coaching, advisering en netwerken).
- de introductie en uitbreiding te ondersteunen van opleiding omtrent ondernemerschap in de onderwijssystemen van lidstaten, via een versterkte samenwerking met ministeries en departementen op nationaal en regionaal niveau.

De Commissie stelt voor om:

- Het **Erasmusprogramma voor jonge ondernemers**, dat tot dusver 2 000 nieuwe bedrijven en 12 000 banen heeft gecreëerd tegen zeer bescheiden kosten, uit te breiden van 800 naar 10 000 uitwisselingen per jaar tegen 2020.
- Een Europees **Early Warning platform** op te zetten voor belanghebbenden en experts²⁵ om advies te bieden aan bedrijven in moeilijkheden en rendabele

²⁵ Voor een vergelijkbare nationale werkwijze, zie:

http://startvaekst.dk/earlywarning.dk/earlywarning_experiences_from_denmark

bedrijven door de crisis te helpen, banen te redden en het stigma van faillissement tegen te gaan.

- Een doel voor alle lidstaten te stellen om **ondernemerschap als kerncompetentie in het curriculum van de middelbare school** op te nemen tegen 2018, met inbegrip van een praktijkervaring met ondernemerschap voor jonge mensen zolang ze nog leerplichtig zijn.
- Voort te bouwen op het online **platform voor vrouwelijke ondernemers**, dat naar verwachting in 2015 wordt gelanceerd, en ervoor te zorgen dat het een algemeen erkende en gebruikte one-stop shop wordt die lokale, nationale en Europese belanghebbenden en "peer groups" actief betreft, en bestaande instrumenten en initiatieven om vrouwelijke ondernemers te ondersteunen samenbrengt.
- **Ondernemers in heel Europa te raadplegen** om ideeën te verzamelen voor nieuwe initiatieven ter bevordering van ondernemerschap en jonge starters; de beste ideeën zullen nader bestudeerd worden om te zien of ze haalbaar zijn.
- Lidstaten en regio's te helpen met het ontwikkelen van **modellen voor een effectieve startfase en groeicentra**, initiatieven en strategieën in samenwerking met belanghebbenden, en om deze modellen en hun toepassing vervolgens te promoten door de EU, bijvoorbeeld met behulp van ESIF-fondsen.

Naar schatting worden in de EU jaarlijks ongeveer 450 000 bedrijven met 2 miljoen werknemers overdragen, bijvoorbeeld wanneer de eigenaar van een klein bedrijf met pensioen gaat, ziek wordt of simpelweg iets anders wil gaan doen. In deze gevallen is het niet altijd eenvoudig mogelijke nieuwe eigenaars te vinden of de vereiste formaliteiten af te handelen. Problemen tijdens de overdracht leiden naar schatting ieder jaar tot het verlies van 150 000 bedrijven en 600 000 banen.

De Commissie stelt voor om:

- **De overdracht van bedrijven te vergemakkelijken door:**
 - lidstaten aan te moedigen om nationale actieplannen in te voeren betreffende de overdracht van bedrijven en om een one-stop shop voor overdrachten in te stellen, dan wel bestaande one-stop shops tegen 2017 uit te breiden met een overdrachtselement.

- "kwaliteitseisen" te ontwikkelen en te verspreiden voor een effectieve onlinemarkt voor de overdracht van bedrijven, en om de koppeling van bestaande grensoverschrijdende "matching"-platforms aan te moedigen;
- het vergemakkelijken van een Europees netwerk om uitwisselingen tussen onderzoekers en veldwerkers te stimuleren en een Europees Mentornetwerk voor overdrachten te creëren;
- het ondersteunen van een Europees "matchingplatform" voor universiteiten/business schools gericht op de overdracht van bedrijven;

Innovatie blijft een van de belangrijkste drijfveren van duurzame groei en het scheppen van werkgelegenheid in de EU. Alle aspecten van innovatie moeten overwogen worden, waaronder: organisatiestructuren, leiderschapsstijlen, aanwerving van personeel, prestatiemaatregelen, relaties met leveranciers, en omgang met klanten (vooral internationale). Innovatie moet vooral niet alleen innovatieve producten van hoge kwaliteit omvatten, maar ook businessmanagement, innovatieve modellen en samenwerkingen/partnerschappen tussen bedrijven. Er zou een nieuw concept gestimuleerd moeten worden voor bedrijfsbeheer, gericht op het simplificeren van organisatorische processen, het elimineren van onnodige lasten en het verlagen van kosten, waardoor de efficiëntie en groei van mkb's bevorderd zou worden.

Clusters²⁶ en bedrijfsnetwerken spelen een sleutelrol in het aanmoedigen van intersectorale samenwerking en het stimuleren van mkb's tot innovatie en groei. In 2015 zal de Commissie een nieuwe Europese clusterstrategie voor groei presenteren die een meer strategische focus zal geven aan huidige en nieuwe initiatieven, door het ontsluiten van kansen voor mkb's in opkomende industrieën, het stimuleren van sectoroverschrijdende samenwerking en aangepaste bedrijfssteuning. De Commissie gaat door met:

- Het ondersteunen van mkb-groei in de EU, vooral in opkomende industrieën die verbonden zijn met slimme specialisatiestrategieën, in het kader van Horizon 2020, dat regio- en sectoroverschrijdende samenwerking en innovatieprojecten van mkb's vergemakkelijkt door middel van clusters, voor minimaal 3 000 mkb's tegen 2020.
- Het creëren en versterken van European Strategic Cluster Partnerships om duurzame allianties van clusterorganisaties in de EU te realiseren, om competenties uit verschillende clusters en sectoren samen te brengen en om

²⁶ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/policy/clusters/index_en.htm

gemeenschappelijke maatregelen ter ondersteuning van de samenwerking, internationalisatie en groei van hun mkb-klanten op te stellen.

Om het innovatiepotentieel voor groei te ondersteunen als onderdeel van de Europese clusterstrategie voor groei, overweegt de Commissie om:

- **Innovatieve modellen voor businessmanagement** te bevorderen en ondersteunen, ook via initiatieven gericht op het ontwikkelen van nieuwe managersvaardigheden voor mkb's.
- Clusterbeleidsmakers samen te brengen in een **Europees beleidsplatform voor clustergroei in 2015** gericht op het uitwisselen van beleidservaringen en samenwerken om een gedeelde methodologie voor clusterbeleid te ontwikkelen teneinde groei te stimuleren door voort te bouwen op het advies van en de ondersteuning door het European Cluster Observatory.
- **Dialog over opkomende industrieën²⁷ te organiseren in 2015 met mkb-gemeenschappen, bedrijfsondersteuning en clusterexperts** over hoe groeiondersteuning aangepast kan worden aan de behoeften van mkb's in opkomende industrieën, onder andere door de inzet van starterscentra, samenwerkingscentra en groeiversnellers.

4.5. De ontwikkeling van vaardigheden versterken om het tekort aan gekwalificeerde arbeidskrachten tegen te gaan

De ontwikkeling van vele mkb's wordt belemmerd door het gebrek aan vakmensen op de arbeidsmarkt. Hoewel de werkloosheid in bepaalde lidstaten uitermate hoog is, is het probleem dat de beschikbare vaardigheden niet overeenkomen met de eisen vanuit de diverse, zich ontwikkelende industrieën en dat de planning betreffende de toekomstige behoeften van het mkb inzake vaardigheden zwak is. Daarom is het van belang dat er bij scholing meer wordt ingespeeld op de behoeften aan vaardigheden op de markt.

De Commissie wil dit tekort aan vakmensen en leerlingen in de Europese ambachtssector en bij mkb's aanpakken via een aantal initiatieven, waaronder sectorspecifieke benaderingen om de behoeften op de markt²⁸ vast te stellen om op

²⁷ Opkomende industrieën kunnen gedefinieerd worden als de vestiging van een volledig nieuwe industriële waardeketen, of de radicale herstructurering van een bestaande keten, gedreven door een ontwrichtend idee (of een convergentie van ideeën), hetgeen ertoe leidt dat deze ideeën/kansen in nieuwe producten/diensten veranderen met een hogere toegevoegde waarde.

²⁸ http://ec.europa.eu/education/policy/vocational-policy/sector-skills_en.htm

de bestaande discrepanties te kunnen reageren²⁹, het imago van technische beroepen en hun populariteit bij jonge mensen te verbeteren, en leerlingstelsels te promoten³⁰. Verder zouden clusterorganisaties beschouwd moeten worden als bemiddelaars op regionaal niveau die de eerdergenoemde discrepanties aanpakken in de specifieke context waarbinnen de mkb's opereren.

De Commissie stelt voor om:

- Voor de gehele Commissie een gecoördineerd initiatief op te starten dat de dimensies werkgelegenheid, opleiding en ondernemerschap omvat, teneinde **het tekort aan gekwalificeerde arbeidskrachten te overwinnen**, bijvoorbeeld door het promoten van:
 - opleidingsregelingen voor geschoold werk waarbij mkb's uit de betreffende sectoren direct betrokken worden;
 - de tenuitvoerbrenning van een duaal systeem op het gebied van beroepsopleidingen; en
 - een beter imago van ambachtelijke bedrijven en technische banen in het mkb.

5. VOLGENDE STAPPEN

Na afsluiting van de openbare raadpleging zal de Commissie de feedback analyseren en een verslag publiceren met een samenvatting van de resultaten. Op basis van de uitkomst van deze raadpleging zal de Commissie een voorstel doen voor een nieuwe SBA die in de eerste helft van 2015 zou moeten worden aangenomen.

²⁹ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=784>

³⁰ http://ec.europa.eu/education/policy/vocational-policy/alliance_en.htm